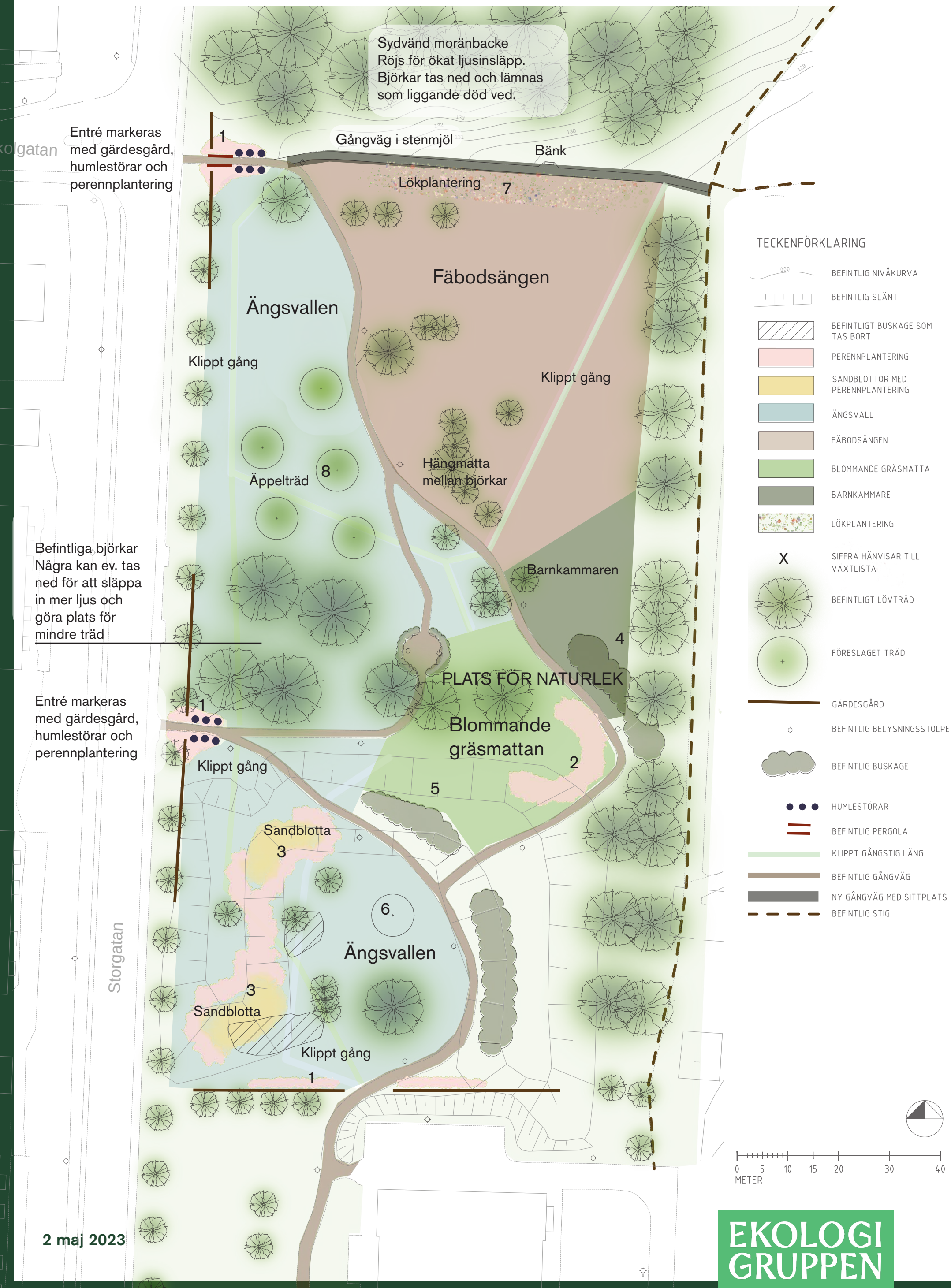

HAGA FJÄRILSPARK, HOFORS

SANDVIKENS KOMMUN

HAGA FJÄRILSPARK, HOFORS

2 maj 2023

HAGA FJÄRILSPARK, HOFORS

TRE TYPER AV ÄNG

Ängsvallen

- Här släpper vi upp befintlig gräsmark och experimenterar med slåtter. Befintlig flora med röllika och vitklöver indikerar att det kan bli blomrikt.
- Rak gång klipps med maskin så att besökare enkelt kan röra sig igenom det blommande landskapet. Vid behov kan stora runda ytor klippas längs gången för att skapa vistelseytor i ängen.

Fäbodsängen

- Här tar vi bort grässvålen och lägger ut nyslaget hö/slåttermaterial från närliggande äng med lång kontinuitet.
- Hur stor ytan blir avgörs av hur mycket slåttermaterial som finns att tillgå.
- Samarbete med Länsstyrelsen för samordning av skörd. Växterna fröar successivt under sommaren, därför föreslås två skördar där man skördar halva ängen vid första tillfället och andra halvan vid andra tillfället, för att få med många arter. Det går att slå det grönt när blommorna precis har gått i frö.
- Observera att frakt och utläggning på ny plats behöver göras snabbt så att höet inte jäser, man har några timmar på sig. Detta kan göras manuellt; höet läggs på ett släp, höskrinna eller lastbil, lastas av och sprids ut på den bara jorden med grep.
- Rak gång klipps med maskin så att besökare enkelt kan röra sig igenom det blommande landskapet. Vid behov kan stora runda ytor klippas längs gångarna för att skapa vistelseytor i ängen.

Den blommande gräsmattan

- På denna centrala yta släpps den befintliga gräsmattan upp till en höjd mellan 5-15 cm. På så sätt kan låga örter kan blomma samtidigt som ytan hålls tillräckligt kortklippt för att bjuda in till lek, picknick och andra aktiviteter.
- Den låga gräsmattan omgärdas av högre blommande gräs; "ängsvall" som beskrivs ovan, med klippta gångar.
- Gräsklipp samlas upp. På så sätt töms näring ur jorden vilket på sikt skapa utrymme för fler arter. Gräsklipppet kan fungera som täckmaterial till odlingar och i växthuset.

Den kontinuerliga ängsskötseln bör inkludera vissa år med fagning (maskinell med sidräfsa går bra). Likaså bör insådd av arter genomföras kontinuerligt som en del i skötseln. Det behöver inte göras varje år, men bör stå med som en möjlig och lämplig del i skötseln. Detta beror på att många ängsarter kanske inte hittar dit vid själva anläggningen utan kräver en mer etablerad svål eller magrare förhållanden. Det är fallet även när man anlägger äng med köpefrö.

TRÄD

- Björkar i sydvänd moränbacke tas ned för att släppa in ljus. Stammar lämnas kvar som död ved och kan återanvändas som lekmaterial vid barnkammaren och plats för naturlek.
- Vissa björkar tas ned för att släppa in ljus och göra plats för fler mindre träd. Björk kan ha en tendens att reducera blomrikedom. Dungar av björk kan användas för att sätta upp hängmattor.
- Granar tas ned. Kan användas som material för humlestöror och uppochnedvänt träd vid barnkammaren.
- Äppeltäd (kultursorter) planteras vid norra delen av ängsvallen.
- Sälg planteras vid plats för naturlek som vårdträd / klätterträd.

ENTRÉER OCH STRÅK

- Välkomnande entréer skapas med gärdesgårdar som ramar in, humlestöror som leder in besökaren i parken och perenn- och lökplanteringar som ger nektar åt fjärilar och andra insekter.
- Humle är kraftigväxande och kan snabbt bidra till att skapa en grön och lummig entré. Klätterväxten är hårdig i nästan hela landet, anspråkslös och lättodlad. Humlestöror har varit en vanlig syn i Sverige i hundratals år. Traditionellt har de gjorts av avbarkade och avkvistade granstöror som sattes ned i marken. De granar som tas ned kan med fördel användas för dessa störor.
- Perennplanteringar föreslås vid entréer, naturlekplats och vid sandblottor. Växter enligt växtlista. I perennplanteringarna samt i föreslås även lökväxter som kan tona ut i ängsmiljöerna på ett naturligt sätt snarare än som i en ordnad rabatt.
- Stigarna kompletteras med en gångväg som ansluter till stigen mot Hembygdsgården samt klippta gångar i ängsytor.

BARNKAMMARE

- Fjärilens larver behöver foderväxter i ett skyddat läge där de kan mumsa i sig blad, blommor, stjälkar och rötter. I parkens borte ände får den befintliga floran därför utvecklas mer fritt och skapa en yta där larver kan äta och förpupa sig ifred. Buskar som brakved, benved och getapel ger skydd och mat. Flätade staket skapar vindskydd. Brännässlor som vanligtvis inte är så populära i trädgården är prima mat för fjärilslarver, bland annat larver av påfågellöga, nässelfjäril, vinbärsfuks och amiral. Tistlar, brudborste och kardborrar och annat "ogräs" som kommer upp spontant är välkomna nektarväxter.
- I barnkammaren föreslås död ved placeras ut i form av stammar, rishögar och faunadepåer. Död ved i både sol och skugga skapar viktiga substrat för en mängd olika arter. Element såsom flätade staket och pålar som håller faunadepåerna på plats kan göra så att platsen ser mer estetiskt tilltalande och omhändertagen ut.
- Vid stigen intill barnkammaren föreslås en skylt om de olika foderväxternas funktion för fjärilarnas barndom som larver, samt om hur död ved ger liv.
- I barnkammaren föreslås ett uppochnedvänt träd med blottat rot-system som pedagogiskt element.

PLATS FÖR NATURLEK

- Yta med blommande gräsmatta (5-15 cm) som "spiller över" i barnkammare med vildare vegetation.
- Här finns element som lockar till lek. Istället för traditionella lekredskap föreslås kreativa inslag av naturmaterial som lockar till lek. Några förslag är en gärdesgårds-labyrint, "hässje-kojor" som för tanken till gamla tiders torkande hö, en samlingsplats av stora stenar eller "pallar" av en trädstam utplacerade i en stor ring, högar av stenar som barn kan vända på för att hitta små djur. I barnkammaren intill finns upplag med stockar, stubbar och lösa material för kojbygge och upptäckarglädje.
- Bihotell (stolpar med borrarade hål i fina mönster), kan göras med skolbarn för att skapa engagemang och väcka nyfikenhet. Rätt mått, material och placering är avgörande. Placeras längs stigar.

HAGA FJÄRILSPARK, HOFORS

Entréer markeras med gärdesgård, humlestörrar och perennplantering med lökar.

Perennplanteringar blir inbjudande fjärilsrestauranger vid entréerna.

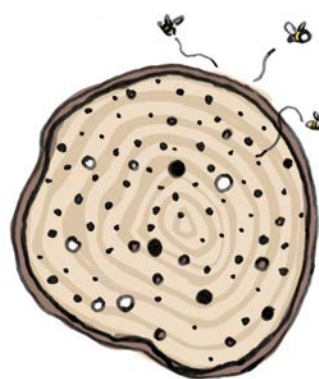
Blommande gräsmatta, klipps sällan (5-15 cm hög). Gräsklipp samlas upp.

Sälg ger mat åt hungriga, nyvakna pollinatörer under tidig vår, och kan fungera som vårdträd eller klättrträd för barn.

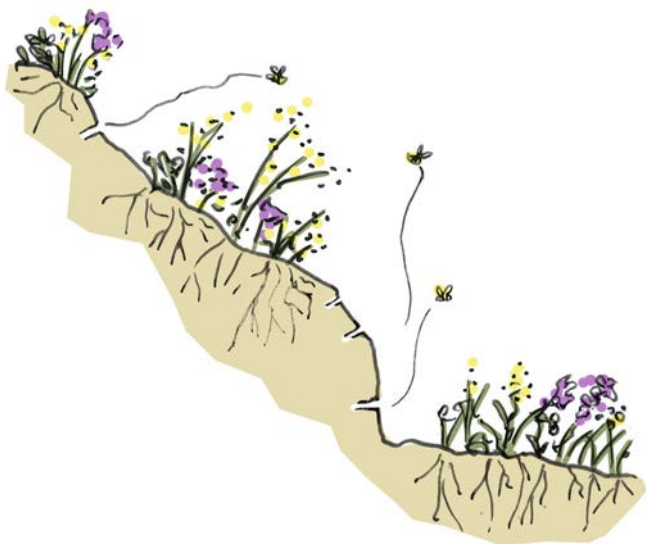

Träd som tas ned placeras som död ved i faunadepåer. Stockarna hålls på plats och får ett mer ordnat uttryck med hjälp av störrar eller pålar som körs ned i marken. Placeras vid barnkammaren med snittytan i soligt läge.

I trädstammens snittyta borrar små, djupa hål där solitärbin kan flytta in.

HAGA FJÄRILSPARK, HOFORS

I sydvända slänter kan så kallade "hak" skapas, genom att man gräver fram en lodrät kan. Här kan hålyggande bin flytta in och trivas.

I barnkammaren kan flätade staket bidra till att ytor med ässlor och andra "stökiga" växter och ogräs ser omhändertagna ut. En skylt kan också hjälpa besökare att förstå vad som händer här, från larv till puppa och färdig fjäril.

Vid den blomrika gräsmattan / naturleks-ytan föreslås bärbuskar där barn kan plocka själva.

Hässje-kojor kan bjuda in till lek och kojbygge, och smälter in i kulturlandskapet med gärdesgårdar och hötorkning.